

Politik och en smula historia

Sverige har en författning, eller konstitution, som utgörs av fyra grundlagar. De är Sveriges viktigaste lagar eftersom de skyddar svenskarnas fri- och rättigheter och bestämmer hur landet styrs. De står över alla andra lagar i Sverige, d.v.s. de övriga lagarna baseras på dem och får inte strida mot dem. Grundlagarna är *regeringsformen*, *tryckfrihetsförordningen*, *yttrandefrihetsgrundlagen* och *successionsordningen*. Nedan får du mer information om de olika grundlagarna.

Regeringsformen (RF) är grundvalen för Sveriges demokrati. Den innehåller reglerna som ser till att Sveriges statskicks fungerar utan besvär. Sveriges första RF skrevs 1634. Sedan dess har den förnyats många gånger. Till exempel ersattes ståndsriksdagen av en tvåkammarriksdag 1866. Ståndsriksdagen var ett parlament med fyra stånd: adel, präster, borgare och bönder. Tvåkammarriksdagen hade två avdelningar som USA har nu med senaten och representanthuset. Nu har Sverige ett enkamarsystem. Den regeringsform som används idag skrevs 1974.

Tryckfrihetsförordningen (TF) ger svenskarna friheter (med ansvar) när det handlar om information i tryckt form. Alla har rätt att skriva och fritt sprida information med böcker, tidningar, flygblad, Internet, o.s.v. Om man känner sig kränkt av något som har skrivits finns det en pressombudsman (PO) som man får kontakta. PO ger medborgare tillfälle att svara på publikationer och rätta fel. Dessutom innehåller TF den s.k. *offentlighetsprincipen*. Enligt den har man rätt att få reda på allt som myndigheter som regeringen, riksdagen, kommuner, landsting, domstolar eller skattemyndigheten gör. Man får läsa varje myndighets rapporter, brev, protokoll och även inkommande mejl. Detta fanns även med i Sveriges allra första TF som skrevs 1766.

Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) är Sveriges yngsta grundlag. Den skrevs om 1991 för att adaptas till avancerad teknologi. YGL är väldigt lik TF men gäller medier som film, ljud och nätet istället. Man har rätt att spela in vad man vill, uttrycka tankar, åsikter och känslor på tv och radio, sprida video- och ljudinspelningar, och hålla sig anonym. Dessutom gäller offentlighetsprincipen också.

Successionsordningen (SO) bestämmer vem som ska få arva tronen. Den skrevs 1810 och är alltså Sveriges äldsta grundlag som fortfarande gäller. SO brukade bara tillåta män att arva tronen men 1979 bestämde riksdagen att kvinnor också fick göra det. Nu är det den äldsta dottern Victoria som kommer att bli Sveriges statschef efter sin pappa istället för hennes lillebror Carl Phillip. SO säger också att en kung eller drottning måste vara protestant för att behålla familjens successionsrätt. Dessutom måste prinsar och prinsessor få regeringens tillåtelse för att få gifta sig och kungens och riksdagens tillåtelse för att få bli kung eller drottning i ett annat land.

Text- och webbarbete: politiskt ordförråd

Para ihop ord med beskrivningar. Du kan ibland behöva söka informationen på webben.

___ domstol	a. någon som bevakar andras rättigheter och intressen
___ successionsordningen	b. lagen om medborgarnas rättigheter angående tv, radio, o.s.v.
___ tryckfrihetsförordningen	c. lagen som bestämmer hur val fungerar
___ yttrandefrihetsgrundlagen	d. den ger alla rätten att läsa allmänna handlingar
___ myndighet	e. statlig organisation med ansvar för vissa frågor
___ regeringsformen	f. institution med domare som beslutar rättsfall
___ ombudsman	g. består av ett antal ministrar och en statsminister
___ riksdag	h. 349 ledamöter som har valts av folket
___ frihet	i. lagen om medborgarnas frihet att trycka skrifter
___ regering	j. konstitution
___ offentlighetsprincipen	k. rättighet att själv ta beslut
___ statsskick	l. ett lands styrelsesätt
___ författning	m. lagen som beskriver vem som får bli statschef

Ordkunskap: Verbet (att) få, få!, får, fick, (har/hade) fått

Verbet *få* har många olika betydelser som beror på hur det används.

<i>få</i> + substantiv	ta emot, erhålla	<i>Märta får en ny bil av sin man.</i>
<i>få</i> + infinitiv	ha tillfälle eller möjlighet	<i>Liv fick se den nya bilen.</i>
<i>få</i> + infinitiv	ha tillåtelse	<i>Joline får köra bilen om hon vill.</i>
<i>få</i> + infinitiv	vara tvungen	<i>Man får hålla tyst i biblioteket.</i>
<i>få</i> + inte + infinitiv	vara förbjuden	<i>Man får inte röka i restaurangen.</i>

uttryck och idiom

<i>få syn på</i>	plötsligt se	<i>Mira fick syn på skeppet långt borta.</i>
<i>få reda på</i>	bli informerad om	<i>Ali fick reda på vad som hade hänt.</i>
<i>få bort</i>	ta bort	<i>Milo fick bort all maten från bordet.</i>
<i>få fram</i>	plocka fram	<i>Lova fick fram id-kortet snabbt.</i>

Observera och analysera: stryk under varje gång verbet *få* förekommer i texten och skriv det i tabellen med sitt objekt eller huvudverb. Skriv sedan om det uttrycker *mottagande, tillfälle, tillåtelse, tvång, förbud* eller ett *uttryck*.

Fras	Funktion
<i>få information</i>	<i>mottagande</i>

Fönster mot svenskan och Skandinavien. Modul 6, v. 1.

M6 är ett samarbete mellan C. O. Alm & I. A. Coots, med ett bidrag av R. Stepp och J. Anderson.

Producera: skriv nu en egen mening med *få* för varje funktion nedan.

Mottagande:

Tillfälle:

Tillåtelse:

Tvång:

Förbud:

Uttryck:

Webbarbete i par: regeringsformen

Samla information: Sveriges första grundlag – regeringsformen (RF) – har 13 kapitel.

Titta på webben på http://riksdagen.se/templates/R_Page_4933.aspx med din partner och fyll i kapitlens respektive rubriker i tabellen nedan.

Kapitel	Rubrik
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	

Sammanfatta i punktform: välj ett valfritt kapitel från RF tillsammans med din partner.

Arbeta med en webbordbok och sammanfatta vad kapitlet handlar om. Förbered er på att rapportera till klassen efteråt.

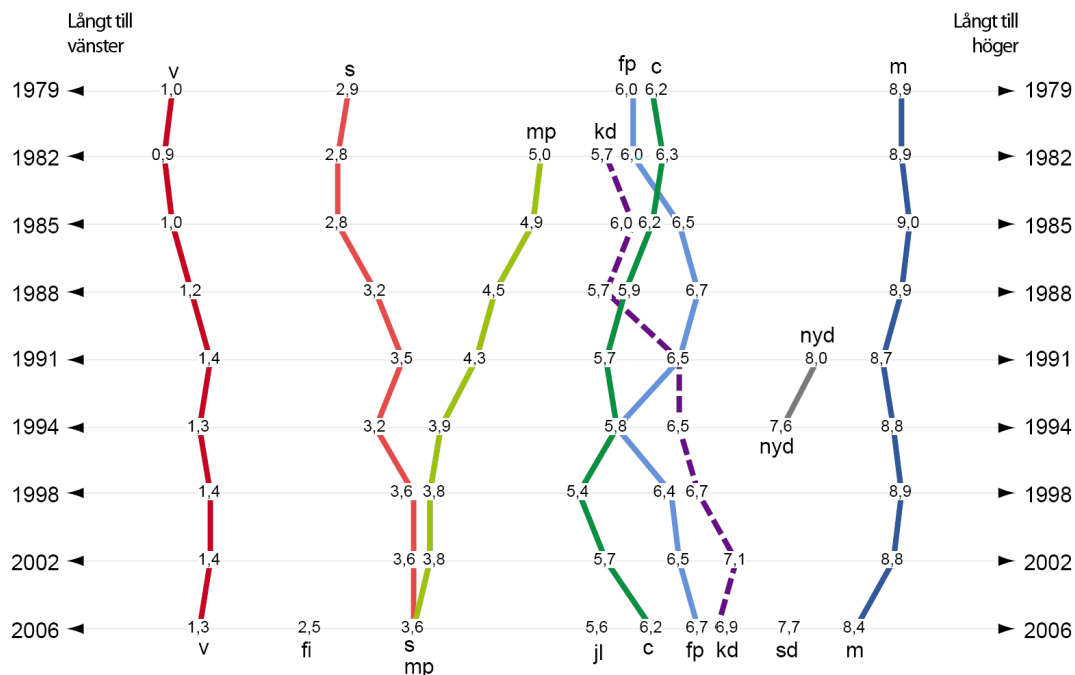
-
-
-
-
-

Sveriges politiska partier

Bildkälla: Kyos, http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Party_Left-right-scale_Voters_Sweden-Big.png

Svenska partier på höger-vänster skalan

Enligt väljarna, medeltal 1979-2006. Källa: SCBs valundersökningar

Grafisk analys

Diskutera först i klassen vad förkortningarna står för (d.v.s. vad partiernas namn är).

Markera sedan om varje påstående (statement) är sant eller falskt enligt grafiken ovan.

	SANT	FALSKT
Sedan 1994 har Sverige allmänna val vart fjärde år.		
Centerpartiet har alltid varit mer till vänster än Kristdemokraterna och Folkpartiet.		
Sverigedemokraterna tog Ny Demokratis plats 2006.		
Feministiskt initiativ, Junilistan och Sverigedemokraterna blev aktuella efter 2002.		
Miljöpartiet har stegvis utvecklats åt vänster sedan 1982.		
Moderaterna har blivit mer högerinriktade sedan 1979.		
Socialdemokraterna och Miljöpartiet hamnade på samma plats på skalan vid senaste riksdagsvalet 2006.		

Fönster mot svenskan och Skandinavien. Modul 6, v. 1.

M6 är ett samarbete mellan C. O. Alm & I. A. Coats, med ett bidrag av R. Stepp och J. Anderson.

Webbarbete

Svenska partier har blommor som sina symboler. Para ihop partinamn med ord och bild.

___ Vänsterpartiet (v)

___

1. nejlika

A.

___ Socialdemokraterna (s)

___

2. maskros

B.

___ Miljöpartiet (mp)

___

3. ros

C.

___ Centerpartiet (c)

___

4. fyrklöver

D.

___ Folkpartiet (fp)

___

5. blåklint

E.

___ Kristdemokraterna (kd)

___

6. vitsippa

F.

Grupparbete: PowerPoint-presentation om ett av Sveriges politiska partier

Varje grupp presenterar ett parti. Försök att ha både en informativ och kritisk hållning. Jämför med partier i ditt eget land när det är möjligt. Presentera inför klassen.

Klassdiskussion med grafikanalys: Vem styr Sverige?

Diskutera grafiken på <http://www.sweden.gov.se/content/1/c4/30/32/b7526b21.gif>.

1. Hur många styrelsenivåer finns det inom Sverige? Vilka är de?
2. Vilka beslutstagare väljs direkt av svenska folket?
3. Vilken internationell styrelsenivå påverkar (*influences*) också Sverige sedan 1995 (fast den inte finns med på den här bilden)?
4. Läs texten om allmänna val på <http://www.sweden.gov.se/sb/d/2465>. På vilken nivå får amerikaner/kanadensare rösta om de officiellt har bott i Sverige i 3 år?

Grammatik: passiv verbform

Observera: Ringa in alla passiva verb som finns i texterna på s. 1 och fyll i dem i tabellen.

presens	preteritum	perfekt

Analysera och diskutera: Hur bildar man passiv verbform i svenskan i olika tempus?

Använd: Säg meningarna nedan i passiv form i presens, perfekt och preteritum utan att använda av. Ex. Statschefen ärver sin titel enligt successionsordningen.

Presens: Titeln **ärvs** enligt successionsordningen.

Preteritum: Titeln **ärvdes** enligt successionsordningen.

Perfekt (supinum): Titeln **har ärvts** enligt successionsordningen.

Politiker styr Sverige på tre nivåer.

Svenska folket väljer Riksdagen på den nationella nivån.

Diskutera funktionen av passiv form:

- ✧ Vilken del av meningen ignorerar passiv form ofta?
- ✧ Vilken effekt har passiv form (för läsaren)?

Diskutera stilfrågor

- ✧ Vilka textsorter (genrer) har ofta passiv form?
- ✧ Finns passiv form oftare i talade eller i skrivna texter?
- ✧ Associeras passiv form med informellt eller formellt språk?

Slutligen: Kan man skriva om följande i passiv utan av?

- ✧ 1921 fick kvinnor rösträtt i Sverige.

Grammatik: Deponensverb

Det finns också några pseudopassiva verb (deponensverb) som alltid har passiv form.

andas, andades, andats, andas(!), (att) andas	dra in luft i lungorna
fattas, fattades, fattats, (att) fattas	saknas
finns, fanns, funnits, finns(!), (att) finnas	vara, existera
färdas, färdades, färdats, färdas(!), (att) färdas	resa
hoppas, hoppades, hoppats, hoppas(!), (att) hoppas	önska att något kommer att bli på ett sätt
lyckas, lyckades, lyckats, lyckas(!), (att) lyckas	ha framgång
låtsas, låtsades, låtsats, låtsas(!), (att) låtsas	ge intryck av något som inte är sant
minns, mindes, mints, minns(!), (att) minnas	komma ihåg
misslyckas, misslyckades, misslyckats, misslyckas(!)	försöka nå ett resultat utan framgång
skäms, skämdes, skämts, skäms(!), (att) skämmas	känna sig skamsen
svettas, svettades, svettats, svettas(!), (att) svettas	avsöndra svett
trivs, trivdes, trivts, trivs(!), (att) trivas	finna sig väl tillrätta

Fönster mot svenskan och Skandinavien. Modul 6, v. 1.

M6 är ett samarbete mellan C. O. Alm & I. A. Coots, med ett bidrag av R. Stepp och J. Anderson.

A/B-övning om vikingahistoria med passiv form: A

Fråga din partner i aktiv form och svara på din partners frågor i passiv form.

Informationen för frågan markeras med **fet** stil. Svaret står i *kursiv* stil.

EXEMPEL:

NR.	PERSON	VERB I AKTIV FORM	OBJEKT	PLATS/TID/OSV
0	Astrid Lindgren	skrev	Vad?	1945
0	<i>Henrik Ibsen</i>	skrev	“Ett dockhem”	på norska

A: **Vad** skrev Astrid Lindgren 1945?

B: “*Pippi Långstrump*” skrevs av Astrid Lindgren 1945.

B. **Vem** skrev “Ett dockhem” på norska?

A. “Ett dockhem” skrevs av *Henrik Ibsen* på norska.

VIKINGAHISTORIA

NR.	AGENT	AKTIV FORM	OBJEKT	PLATS/TID/OSV
1	Erik den Röde	upptäckte	Vad?	på 900-talet
2	Leif Eriksson	upptäckte	<i>Vinland/Amerika</i>	år 1000
3	vikingarna	attackerade	Vad?	omkring 790
4	<i>Harald Hårfagre</i>	regerade	Norge	som första kung
5	Vem?	skulle kristna	köpstaden Birka	på 800-talet
6	vikingarna	handlade	saker	<i>i Birka och Hedeby</i>
7	Vilken firma?	använder	ett vikingaskepp	som företagslogo
8	<i>firman SAS*</i>	ger	sina flygplan	vikinganamn

*SAS = Scandinavian Airlines

Fönster mot svenskan och Skandinavien. Modul 6, v. 1.

M6 är ett samarbete mellan C. O. Alm & I. A. Coats, med ett bidrag av R. Stepp och J. Anderson.

A/B-övning om vikingahistoria med passiv form: B

Fråga din partner i aktiv form och svara på din partners frågor i passiv form.

Informationen för frågan markeras med **fet** stil. Svaret står i *kursiv* stil.

EXEMPEL:

NR.	PERSON	VERB I AKTIV FORM	OBJEKT	PLATS/TID/OSV
0	Astrid Lindgren	skrev	<i>“Pippi Långstrump”</i>	1945
0	Vem?	skrev	“Ett dockhem”	på norska

A: Vad skrev Astrid Lindgren 1945?

B: **“Pippi Långstrump”** skrevs *av* Astrid Lindgren 1945.

B. **Vem** skrev “Ett dockhem” på norska?

A. “Ett dockhem” skrevs *av* Henrik Ibsen på norska.

VIKINGAHISTORIA

NR.	AGENT	AKTIV FORM	OBJEKT	PLATS/TID/OSV
1	Erik den Röde	upptäckte	<i>Grönland</i>	på 900-talet
2	Leif Eriksson	upptäckte	Vad?	år 1000
3	vikingarna	attackerade	<i>England</i>	omkring 790
4	Vem?	regerade	Norge	som första kung
6	<i>Ansgar</i>	skulle kristna	köpstaden Birka	på 800-talet
7	vikingarna	handlade	saker	Var?
8	<i>Norsk Hydro</i>	använder	ett vikingaskepp	som företagslogo
9	Vilket företag?	ger	sina flygplan	vikinganamn

Fönster mot svenskan och Skandinavien. Modul 6, v. 1.

M6 är ett samarbete mellan C. O. Alm & I. A. Coats, med ett bidrag av R. Stepp och J. Anderson.

Skrivövning

Skriv ett mejl med ris eller ros (*blame or praise*) till svenska regeringen. Använd minst fyra deponensverb.

Till:
Från:
Kopia:
Ämne:

Alla som vill får läsa ditt mejl. Varför?

Prata om hypotetiska skeenden

Turas om att fråga varandra och svara på frågorna. Exempel:

A: Vad skulle du göra om du vann en miljon kronor?

B: Om jag vann en miljon kronor skulle jag ge pengarna till Röda Korset.

A till B: Vad kunde du göra om du var USA:s president?

B till A: Vad skulle du göra om du blev folkvald till USA:s senat?

A till B: Vad borde man göra om det var valdag idag?

B till A: Vilket parti skulle du rösta på till Riksdagen om du var svensk?

Hitta på frågor om hypotetiska situationer med *skulle*. Ämnet måste inte vara politik.

A till B: ....

B till A: ....

Fönster mot svenskan och Skandinavien. Modul 6, v. 1.

M6 är ett samarbete mellan C. O. Alm & I. A. Coots, med ett bidrag av R. Stepp och J. Anderson.

Portföljuppgift 6: utvandringen till Nordamerika

Format: 1,5 radavstånd och 1-2 sidor. Citera förstås alla källor. Använd stavningskontroll.

Uppgiftsbeskrivning:

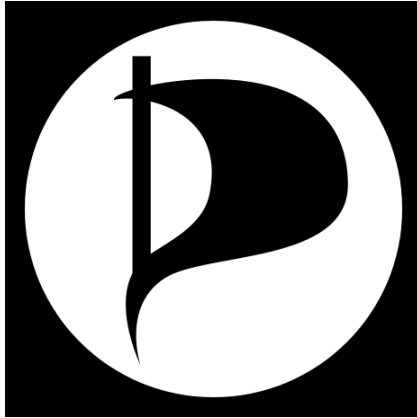
Framför allt under andra delen av 1800-talet och i början av 1900-talet utvandrade många svenskar (men också andra skandinaver) till Nordamerika. Här kan man se statistik över hur Sverige har utvecklats från dåtidens utvandrarland till dagens invandrarland:

http://www.scb.se/Pages/PressRelease___117039.aspx . Den här portföljuppgiften handlar om skandinavisk utvandring till Nordamerika. Du kan fritt utveckla temat enligt eget intresse. Du kommer antagligen att läsa källmaterial både på svenska och på engelska för den här uppgiften.

Ämnet för din portföljuppgift kan till exempel handla om:

- ✧ Tidigare historisk utvandring, t.ex. kolonin New Sweden i Delaware
- ✧ En plats dit folk utvandrade på 1800- och 1900-talen (t.ex. Bishop Hill i Illinois)
- ✧ Skandinavisk utvandring till städerna (Swedish-American Museum i Andersonville i Chicago har en permanent utställning om utvandringen till Chicago, en av "Sveriges" största städer genom tiderna.)
- ✧ En analys om varför svenskar och skandinaver utvandrade till Nordamerika
- ✧ En statistisk jämförelse mellan olika skandinaviska länders utvandring till Nordamerika
- ✧ Vilka bolag skeppade över utvandrarerna till Nordamerika? Hur var deras marketingstrategier?
- ✧ Berätta om personer som utvandrade, t.ex. din egen eller en väns familjs erfarenheter. Bevarade 'Amerikabrev' eller andra dokument kan vara mycket intressanta att konsultera i detta syfte.
- ✧ Hur beskrivs utvandringen till Nordamerika i litteratur och film?
- ✧ Skandinavisk utvandring till Kanada

Var gärna expressiv i din utformning av temat. Din text bör vara, å ena sidan, **informativ** och, å andra sidan **analytisk**, samt på ett intressant sätt presentera **nytt ordförråd**.

Piratpartiet

Piratpartiet är ett av Sveriges nyaste partier. Partiet grundades 2006 men de fick inte ingen plats (inget *mandat*) i riksdagen det där året. För att komma in där måste ett parti få minst 4% av rösterna. 2009 fick Piratpartiet mer än 7% av rösterna i valet till Europaparlamentet. Partiet fick då ett av Sveriges 18 mandat. Övningarna nedan använder texter där Piratpartiet förklarar några av sina åsikter. Använd en webbordbok för att slå upp nya ord. OBS! Dessa texter är opinionstexter från Piratpartiets webbsida.

Man måste alltså komma ihåg att åsikterna som finns i dem är partiets, ingen annans.

Repetition: fyll i blankstegen med *som* eller *att*.

”Privata monopol är en av samhällets farligaste fiender. Detta därför _____ det leder till överpriser och stora dolda kostnader för medborgarna. Patent är officiellt sanktionerade monopol på idéer. Större företag kämpar febrilt om _____ slå rekord i antal patent, _____ de sedan ofta använder mot mindre konkurrenter för _____ inte dessa skall kunna konkurrera med det större företaget. Monopolistens mål är inte _____ hålla ett marknadsmässigt pris och konkurrera på lika villkor med kundnytta, pris och kvalitet. Tvärtom används patenträtten _____ en hävstång för _____ höja priset till en nivå som en fri och rättvis marknad aldrig skulle ha betalat och för _____ införa begränsningar _____ den aldrig skulle accepterat. Vi vill begränsa möjligheterna _____ skapa onödiga och skadliga monopolsituationer.” (Citat från *Principprogram version 3.3*, 2010-01-21. Hela texten finns på <http://www.piratpartiet.se/principer>.)

Repetition: välj antingen *presens* eller *infinitiv*

”Patenten behövs inte

Patent framställs ofta som ett skydd för enskilda uppfinnare mot storföretagen, en bild som inte *stämmer/stämmer* överens med verkligheten, då det i snitt kostar en halv miljon att *ansöka/ansöker* om (ett) patent, med många ytterligare miljoner i de patenträttsliga processer som *följa/följer*.

De stora företagen *använda/använder* sig dessutom inte av patenten som en form av skydd, utan snarare som en guldsko att mjölka; Eftersom de flesta delar i en produkt idag *är/vara* patenterade, och det inte är produktens skapare som har rätten till alla de

Fönster mot svenskan och Skandinavien. Modul 6, v. 1.

M6 är ett samarbete mellan C. O. Alm & I. A. Coots, med ett bidrag av R. Stepp och J. Anderson.

patenten, *leder/leda* det till patenttvister och licenskostnader. Företagen *patentera/patenterar* allt de kan, och tar sedan ut en licensavgift från de företag som vill *använda/använder* deras patent, ett måste för att kunna *skapa/skapar* en ny produkt i dagens samhälle. I och med att man *korslicensiera/korslicensierar* på detta sätt *slå/slår* man dessutom både ut små aktörer och ogiltiggör patenten som skyddsform.” (Citat från *Patent*, 2010-01-21. Hela texten finns på <http://www.piratpartiet.se/politik/patent.>)

Repetition: fyll i blankstegen med en lämplig preposition.

Läs först om form och användning av funktionsorden *ingen, all, (inte..)alls, hel, som, annan, utan, av* i din grammatikbok. Använd registret (*index*) för att hitta rätt sidor. Välj sedan ett av orden (det som passar) och skriv in det i rätt form. Ett ord förekommer 2 ggr.

”Fri fildelning

Den tekniska utvecklingen har gjort det möjligt att sprida kultur över _____ världen till nästan _____ kostnad _____. Det är en fantastisk ny möjlighet _____ har öppnat sig. Vi vill bejaka den möjligheten.

_____ icke-kommersiellt inhämtande, nyttjande, förädlande och spridning _____ kultur skall uttryckligen uppmuntras. Lagstiftningen skall ändras så att det görs helt klart att den endast reglerar användning och kopiering av verk i kommersiella sammanhang.

Att dela med sig av kopior, eller på _____ sätt sprida eller använda _____ verk, skall aldrig vara förbjudet så länge det sker på ideell basis _____ vinstmotiv.” (Citat från *Upphovsrätt*, 2010-01-21. Hela texten finns på

<http://www.piratpartiet.se/politik/upphovsratt.>)

Debatt om Piratpartiets åsikter

Dela in klassen i två lag. Ett lag är *för* Piratpartiets åsikter ovan och det andra är *emot*. Den ställning du man får tilldelad i debatten behöver inte vara ens egen.

- ✧ Utse en moderator för debatten. Det kan vara en student eller läraren.
- ✧ Kom fram till vilka argument som är för- och nackdelar för ditt lag på 4 min.
- ✧ Varje lag får ca. 1 minut för att presentera sin position, och det andra laget har 30 sekunder på sig att svara.
- ✧ Turas om att debattera på ett civiliserat och artigt sätt, med ca. 3-5 turer totalt.

Fönster mot svenskan och Skandinavien. Modul 6, v. 1.

M6 är ett samarbete mellan C. O. Alm & I. A. Coats, med ett bidrag av R. Stepp och J. Anderson.

Repetition: Markera om meningarna innehåller adverb för riktning eller plats.

	RIKTNING	PLATS
Jag går hem.		
Jag tycker om att vara hemma på helgen.		
Du behöver inte komma hit, jag kommer dit.		
Olle bor här och Stina bor där.		
Vi gick in i/ut ur rummet.		
Inne är det varmare än det är ute.		
Väskan är uppe på vinden eller nere i källaren.		
Jag går upp/ner och ringer på dörren hos grannen.		
I sommar ska hon resa bort en vecka.		
Han kommer vara borta nästa vecka.		
Julia sprang fram till sin syster.		
Maten står framme på matbordet.		

Sammanfatta:

- ✧ Vilka adverb används för **riktning**?
- ✧ Vilka adverb används när man pratar om en **plats**?

Designa en valaffisch för ett valfritt svenskt parti inför nästa val

Grammatik: *ingen* eller *inte* ....*någon*

Ordföljden påverkar om man använder *ingen* eller *inte någon*. Man kan i allmänhet använda *ingen* när ordkombinationen *inte någon* skulle stå bredvid varandra.

I huvudsats: <i>ingen</i> (n-ord), <i>inget</i> (t-ord), <i>inga</i> (plural), <i>ingenting</i> I bi- eller huvudsats: <i>inte..någon</i> , <i>inte..något</i> , <i>inte..några</i> , <i>inte..någonting</i>

Arbeta i par och turas om att hitta på meningar med orden ovan och följande ord: *flygande tefat* (flying saucers), *spöken* (ghosts), *pingviner*, *isbjörnar*, *utomjordingar* (aliens).

Gör sedan om alla meningarna till indirekt tal genom att sätta in dem efter *Jag sa att...*

OBS! Bisatssyntax!

Fönster mot svenskan och Skandinavien. Modul 6, v. 1.

M6 är ett samarbete mellan C. O. Alm & I. A. Coots, med ett bidrag av R. Stepp och J. Anderson.

Bilder av monarker

Para ihop och beskriv sedan muntligt varje bild av dessa svenska monarker detaljerat i klassen. Vem är det på bilden? Vilka kläder har personen på sig? Vilken frisyр har personen? Vad finns annars i bilden? Är bilden i färg eller svartvitt? Vilka färger använde målaren? O.s.v.

Välj sedan en monark och sök information om honom/henne på webben. Rapportera till klassen.

Bilder från Danmark

Jobba med en partner. Vad föreställer varje bild? Identifiera!

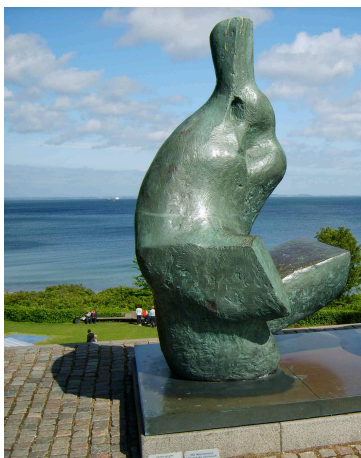
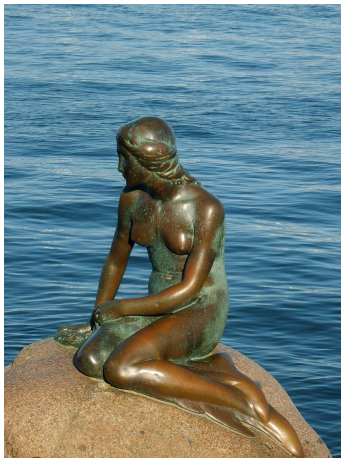
Den lille havsfrue

traditionella danska stråtak

utsikt på konstmuseet Louisiana

vindkraftverk utanför Köpenhamn

danska företag

Framtidsformer

Klassdiskussion

- ✧ Vilka framtidsformer finns det?
- ✧ När används de?
- ✧ Vilken betydelsefull nyans uttrycker varje form?
- ✧ Hur uttrycker man en helt hypotetisk framtid?
- ✧ Hur uttrycker man framtid i dåtid?

Fyll i blankstegen med *kommer att* eller *tänker*.

Per _____ bli mycket ledsen när han får reda på att hunden har försvunnit.

Johan _____ åka till Schweiz i sommar.

Köksbordet _____ se ganska smutsigt ut efter han lagat mat.

Jag _____ köpa en ny bil på tisdag eller onsdag.

Siri och Malin _____ göra en riktigt barrunda i helgen.

Fyll i blankstegen med *kommer att* eller *ska*.

Valet _____ äga rum nästa september.

Hon _____ rösta då.

Kommunen har beslutat att de _____ bygga en ny väg här.

Jag har hört att det _____ regna på valdagen i år.

Du _____ känna dig frisk igen om du tar medicinen dagligen.

Statsministern får välja vilka personer som _____ bli ministrar.

Jag _____ göra mina läxor ikväll!

Dansk text: Numre og tid på dansk

Övningen är utvecklad av Russell Stepp. Den har sedan anpassats lite.

Liten dansk-svensk ordlista

udlænding – utlänning
svær – svår

fortælle – säga
imellem – emellan

hvis – om

Mange udlændinge siger at det er svært at lære numre og tider på dansk. Her er en liste af numrene fra 0 til 100:

1 – en/et
2 – to
3 – tre
4 – fyre
5 – fem
6 – seks
7 – syv
8 – otte
9 – ni
10 – ti

11 – elleve
12 – tolv
13 – tretten
14 – fjorten
15 – femten
16 – seksten
17 – sytten
18 – atten
19 – nitten
20 – tyve

21 – enogtyve (en og tyve)
22 – toogtyve
30 – tredive
40 – fyrre
50 – halvtreds
60 – tres
70 – halvfjerds
80 – firs
90 – halvfems
100 – (et) hundrede

Vor Frelses Kirke, København

Bild av Ib Rasmussen från http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d5/Vor_Frelses_Kirke_Copenhagen_spire.jpg

Numrene fra 0 til 49 er ikke meget svært bortset fra at man siger numrene en til ni først, så bliver 21 enogtyve (en og tyve). Numrene fra 50 til 99 er baseret på en gammel system, og det er bedst til at bare lære dem.

Det kan også være svært for udlændinge at fortælle klokken på dansk. Det er normalt at sige at klokken er nogle minutter over eller i timen. For eksempel, 8.10 er ti minutter over otte, 7.50 er ti minutter i otte. Man kan også sige at klokken er kvart over eller kvart i timen. Så er 21.15 kvart over enogtyve. Men for tider imellem nitten minutter over og i timen, tælle man fra halv time i stedet for time. For eksempel, hvis klokken er 13.30 siger man –Klokken er halv to,- ikke halv et. Også for tider imellem nitten minutter over og i timen, tæller man fra halv time. Så er 6.25 fem minutter i halv seks og 8.40 er ti minutter over halv ni.

Frågor:

1. Skiljer sig de danska och svenska systemen för klockan mycket?
2. Vad blir dessa tider på danska?
13.00, 16.15, 8.50, 12.30, 19.35, 22.20
3. Om man säger att han har varit i Danmark i halvandet år, hur många månader tror du att det är?

Svar:
1. Nej. Sifferna för 20-24 är dock danska annorlunda.
2. 13.00 Klokken et; 16.15 kvart over fyre; 8.50 ti minutter i ni; 12.30 halv et
19.35 fem minutter over halv otte; 22.20 ti minutter i halv elleve
3. 18 måneder

Norsk text: *Loppemarked i Norge*

Övningen är utvecklad av Joel Anderson. Den har sedan anpassats lite.

Liten ordlista (norska – svenska – engelska)

verden – världen – the world;

(å) reise – (att) resa – (to) travel;

hvordan – hur – how;

(å) spare penger – (to) save money;

unge mennesker – ungdomar – youth

(å) handle – (att) handla, shoppa – (to) shop;

butikk – butik – shop, store;

(å) selge – (att) sälja – (to) sell;

(å) kjøpe – (att) köpa – (to) buy;

brakte – brukade – used;

klær – kläder – clothes, clothing;

møbel – möbel – furniture;

noen ganger – “sometimes;”

en god behandling – “a good deal;”

annonsering – annons – announcement.

avisen - tidningen – the newspaper

Norge er et av verdens dyreste land å bo i og å reise til. Hvordan kan studenter spare penger i Norge? De fleste unge mennesker i Norge handler ikke på vanlig butikker. Heller handler mange studenter på loppemarkeder. Hva er et loppemarked? Det er et sted hvor mennesker selger og kjøper brukte og gamle ting, for eksempel klær, bøker, malerier, elektronikk, møbler, og sko. De

fleste tingene er billige og ikke alt er i god kondisjon, men noen ganger kan man finne en god behandling. Ver vår og høst arrangeres det en stor loppemarked rundt i Oslo. Annonseringer finnes i avisen.

Frågor:

1. Vad kan man finna på “et loppemarked?”
Varför handlar många studenter där?
2. Hur stavas man de här vanliga orden på norska:
är, att (inf.), till, ett, hur, inte, vad, köpa?
3. Svensktalande har ord som *arrangeras* (i texten *arrangeres*) och *brukade* (i texten *brakte*), men vilka synonymer tror du att en svensktalande vanligtvis skulle använda?

Bild av peng från <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flohmarkt2.JPG>.

Svar:
1. Man kan hitta billiga gamla kläder, böcker, o.s.v.
Studenter vill spara pengar
2. er, å, til, et, hvordan, ikke, hva, kjøpe
3. ordnas, använde

Sammanfattning: läsning i *A Concise Swedish Grammar* för modul 6

Repetera: 5.2, 6.6-8, 7.3, 7.4, 7.5, 9.3, 9.8-10, 9.17, 10.9, 12.2-4, 15.6, 15.8, 16.7

Läs: 5.4, passiv form: 9.11, 9.12, (inte) någon: 13.3-4, all, hel, annan, etc.: 13.5, att: 16.2-3

WORDLIST FOR TEXTS IN MODULE 6

NOTE: Verbs are listed in their infinitive form.
Words listed in wordlists for previous modules are not repeated here.

Column descriptions

1. Swedish word or expression

2. English translation

3. Swedish alternative

This column contains Swedish alternatives. The intention is to provide an opportunity for you to expand your knowledge of Swedish vocabulary further. It also presents an opportunity for studying vocabulary in texts without having to resort to English translations (i.e. if covering column ä). At first, this alternative information may appear confusing: it contains a wider vocabulary with unknown words or expressions. The hope is that once you develop a certain Swedish vocabulary base, this resource will be helpful. (For instance, consider a scenario where you return to the module to repeat its vocabulary.) The alternatives are coded into 5 groups:

- ✧ S = synonym (*synonym*)
- ✧ M = antonym (*motsatsord*)
- ✧ B = description (*beskrivning*)
- ✧ E = example (*exempel*)
- ✧ nothing

4. Additional observation

This column contains lexical information useful for grammatical structures. Note that once you learn the grammar rules, you will not need this information except in irregular cases.

- ✧ For verbs: verb endings for weak verbs or vowel changes for strong verb (or full irregular forms) for present, preterit and perfect tenses
- ✧ For nouns: indefinite singular article and plural ending (or irregular plural form)
- ✧ For abbreviations: the expanded form appears in italics

ORD ELLER UTTRYCK	ÖVERSÄTTNING	ALTERNATIV PÅ SVENSKA	OBSERVATION
adaptera	adapt	S: anpassa	-ar, -ade, -at
adel	aristocracy	E: en greve är en sorts adel	en
allra	the very	B: absoluta, av alla	
anonym	anonymous	S: okänd, utan namn	
ansvar	responsibility	S: skyldighet	ett, -
avancerad	advanced	B: mycket utvecklad	
avdelning	section	S: sektion, division	en, -ar
behålla	keep	S: kvarhålla	å-ö-å
borgare	burgher	S: stadsbo, t.ex. köpman	en, -

ORD ELLER UTTRYCK	ÖVERSÄTTNING	ALTERNATIV PÅ SVENSKA	OBSERVATION
bonde	farmer	S: lantbrukare	en, bönder
demokrati	democracy	B: styrelsesätt med folkval	en, -er
dessutom	in addition	S: också	
domstol	court	B: juridisk institution	en, -ar
frihet	freedom	B: rätt att bestämma själv	en, -er
ersätta	replace	S: avlösa	ä-a-a
flygblad	pamphlet	S: pamflett	ett, -
fortfarande	still	S: ännu	
få reda på	find out	B: idiomatisk uttryck: få veta	å-i-å
författning	constitution	S: konstitution	en, -ar
förnya	update	B: göra om på nytt sätt	-ar, -ade, -at
gång	time (as instance)	B: en räknebar händelse	en, -er
grundlag	constitutional law	E: successionsordningen	en, -ar
grundval	foundation	S: grund, bas	en, -ar
gälla	concern	S: handla om	-er, -de, -t
handla (om)	be about, concern	S: gälla, angå	-ar, -ade, -at
hålla sig	remain	S: förbli	å-ö-å
inkommande	incoming	B: som man tar emot	
inhålla	contain	S: ha	å-ö-å
istället (för)	instead (of)	B: på platsen för något annat	
kammarsystem	chamber parliament	E: USA har ett tvåkammerssystem	ett, -
kommun	municipality	B: administrativ, politisk region	en, -er
känna sig	feel	S: uppfatta	-er, -de, -t
känsla	emotion	E: lycka, ilska, rädsla,	en, -or
kränka	insult	S: förolämpa, vanhedra	-er, -te, -t
landsting	regional council	B: administrativ, politisk region	ett, -
ljud	sound	M: tystnad	ett, -
(vara) lik	(be) similar	S: likna	
medier	media	E: film, nätet, radio, TV	plural
myndighet	administrative authority	E: utrikesdepartementet	en, -er
nedan	below	M: ovan	
nätet	Internet	B: informellt för Internet	
pressombudsman	press ombudsman		en, -män
prins	prince	E: Carl Philip	en, -ar
prinsessa	princess	E: Victoria	en, -or
protokoll	protocol	B: dokument från möten	ett, -
protestant	Lutheran	B: en sorts kristen inriktning	en, -er
rapport	report	S: redovisning	en, -er
representantshuset	House of Representatives		ett, -
regeringsform	system of government	S: styrelseform	en, -er
rätta	correct	S: korrigera	-ar, -ade, -at
rättighet	right	S: rätt, förmån	en, -er
senaten	the (US) Senate		en, -er
se till	make sure	S: ordna	e-å-e till (partikel)
skattemyndigheten	Swedish IRS		
spela in	record	B: fånga i ljud och/eller bild	-ar, -ade-, -at (part.)

ORD ELLER UTTRYCK	ÖVERSÄTTNING	ALTERNATIV PÅ SVENSKA	OBSERVATION
sprida	spread	S: fördela	i-e-i
statsskick	polity	E: monarki, republik	ett, -
strida (mot)	conflict (with)	B: inte stämma med	i-e-i
stånd	social class	B: (historisk) samhällsgrupp	ett, ständer
teknologi	technology	S: teknik	en, -er
tillfälle	opportunity	S: chans	ett, -n
tillåta	allow	S: möjliggöra	å-ä-å
tillåtelse	permission, consent	S: samtycke	en, -er
tron	throne	S: kungamakt	en, -er
tryckt	printed	B: finns i skrift genom tryckning	
uttrycka	express	S: formulera	-er, -te, -t
väldigt	very	S: mycket	
yngst	youngest	B: ha minst antal år	ung-yngre-yngst
åsikt	opinion	S: mening, uppfattning	en, -er
äldst	oldest	B: ha mest antal år	gammal, äldre, äldst
ärva	inherit	B: få i arv	-er, -de, -t
även	also	S: också	